

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ex Illvstrissimo Cardinali Bellarmino Epitome
Controuersiarum Omnium huius Aeui
Lvthero-Calvinisticarvm Sub diuersis Titulis bis
Quadripertitis digestarum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiae, 1624

CX [i. e. CXI]. Quae sit Materia, & Forma Sacramenti?

urn:nbn:de:hbz:466:1-11726

AVTOR. Matrimonium est Vniuocè cum cæteris verè & propriè Sacramētū.

DICO AD I. Falsā minor. Nam nō quolibet Vnio viri & fœminæ, quæ videtur, exterius illud est; sed illa Insolubilis tum conuenientib⁹, tum Magistratui: illa ciuilibus intelligitur; hæc Sacramentalis solum fide capitur: quia ista est corporū; hæc animorum cum gratia data, & necessaria.

AD II. Deratione Sacramēti est vt aliquid sit Signum practicū gratiæ; non vt res aliqua foris applicetur: Et ita quodque Sacram. habet quid propriū sibi; non tamen idcirco non sunt Vniuocè Sacramēta. Sic placuit Institutori. Et quia Matrim. cōsistit in Cōfessu fœligārium; ideo ipsi sunt Ministri Sacramenti huius; nec egent alio absolutè.

AD III. Paucis Canonistis aduersatur Cōmunis omnium consensus: apud Nauar. in *Enchir.* c. 19. n. 22. Aduersantur & Theologi. Nam in genere gratiagram faciens habet etiā vim peccata delēdi, & ab omnibus cōfertur Sacramentis: at in specie ad Principalē finem instituta sunt alia; vt tribuant Remedium peccatorum, & gratiam adiutricem: vt Bapt. Quædā in remediū tantum, vt Matrimonium: Quædam in gratiam tantū augendā. Et sic Magistrū exponit D. Thom.

AD IV. Ecclesia nil potest ordinare quoad essentialia Matrimonii, vt Diuina: at potest quoad personas, quæ sunt prærequisitum fundamentum essentialium: vt quæ sint legitimæ personæ. &c. vt in Euch. qualis panis requiratur. &c.

AD V. Quidā putant coniuges conuerso post Bapt. debere renouare cōtractum: Alii eorum matrimoniū post Baptismum hoc ipso fieri Sacram.; nisi alter conuerti nolit: tunc est solubile.

Quæ sit Materia & Forma Matrimonii?

LUTHERANVS Kemnitijs negat, cum Melch. Cano, Matrimonium esse Sacramentum; quòd eius materia & forma nequeant demonstrari. Canus vult verba Consensus contrahentium efficere matrimonium: at Verba solennia Ecclesiastici constituere Sacramentum. Quidam sentiunt verba consensus contrahentium esse materiam & formam: Alii, Personas esse materiam; Verba, formam.

Kemnitijs ait Groppero formam esse illa Matth. 19. Quod Deus coniunxit, homo non separet; Ideo inter nos non constare de materia, forma, ministro.

AVTOR. I. Dum fit matrimoniū, eius essentia cōsistit in verbis mutui cōsensus, vt in forma: Personæ verò sunt materia circa quam. Ita D. Th. 4. a. 26. q. 2. a. 1. Dum factum est, iam ipsa permanēs coniugum societas est, signum externū: vt Euch. parmanens, &c.

Affingit autem id Kemn. Groppero, qui solū ex iis, Matth. 19. colligit formam; nō ipsa esse dicit formam. Constat igitur nobis certa & materia, & forma, & minister idem, qui materia; Sicut vèdens seipsū est minister venditionis, & res vèdita.

II. Canus autē errat. 1. Quia sic è S. Scriptura doceri non possēt forma & minister Sacramenti; sed solū matrimonii: nā de hoc solo habetur in ea: at illud absurdū est & absonū: ergo idē est vtriusque minister & forma. 2. Conc. Flor. & Trident. oportuisset discrimini isti assignāse ministrū &c. Sed ea nō agnoscunt discrimē inter matrim. & Sacramētū apud Christianos. 3. Cōmunis Theologorū id nesciuit vnquā; estq; Can^o omnino singularis nouitatis inuētor. Ac licet Theologi in diuersa discedāt quoad materiā; quoad formā tamen & ministrum consentiūt. 4. Matrimonia Christianorū si continent in se vinculū insolubile; ergo sunt Sacramētum: Si non id continent.

nent; ergo erunt solubilia; & non erunt Sacramentum: polygamia licebit: at hæc absurda: Ergo.

QVÆSTIO CXII.

An Polygamia sit licita Christianis?

LVTHERVVS Kemnitius par. 2. Exam. pag. 1226. ait nos cum Montanis prohibere polygamiam successivam, id est, successivè plurium: Quod secundas nuptias non benedicimus, ceu prostitutioni & fornicationi; Teste Decreto Gratiani. can. hæc rat. 31. q. 2.

II. LVTHERVVS de Bigamia propof. 63. Nota sunt iura Mosaicæ, quæ cogunt plurimum esse uxorum virum, quæ non sunt magis abrogata, quàm reliqua; sed libera, nec prohibita, nec præcepta. Exemplo Abraham, ait in Genesin.

ANABAPTISTÆ sequuntur Lutherum, teste Kemnit. pag. 1229. ubi rectè damnatos ait à Concil. Tridentino.

AVTOR. I. Polygamia successiva, licita & iusta est; cõtra Montanistas: teste S. Scriptura in meo *Antichristo* p. 3. q. 44. 2. Concil. Nicenũ can. 8 iussit Novarianos nõ recipi in Ecclesiã, nisi prius communicarint cũ secundò nuptis, aut sepi. Accedit S. Patrũ consensus. Secũdis tamen nuptiis nõ benedicimus; quod prior benedictio non expiret. Ita S. Patres. Canonũ verò Collector Gratianus vixit ante 1200. annos & apertè contrariũ dicit, quàm ei Kernn. affingit. *Bell. cap. 9.*

II. Polygamia cũ plurib. simul vnus est à Christo abrogata, ac vetita: patet in *Antichristo* ex S. Scriptura. 2. Deinde, Iure Euãgelico vir & fœmina pares sunt quoad fidẽ & debitum. 1. Cor. 7. *Vxori vir debitum reddat, et vxor viro. Mulier sui corporis potestatem non habet, sed vir: similiter. è contrã.* Ita alter se tradere nequit alii sine iniuria comparis: Absurdus tamen est, mulierem plures habere viros.

3. Quia Polygamia pugnat iuri naturæ, & rationi Matrimonii. Huius n. fines sunt quatuor: 1. Proles susceptio & educatio: 2. Societas domestica: 3. Remedium concupiscentiæ: 4. Sacramentũ

Christi & Ecclesiæ: His inimica Polygamia est. 4. Deniq; nulla gens vnq̃ inter Christianos reliquit exemplũ polygamie: Quod si exẽplo Patriarcharum libera sit; cur exẽplo caruit & imitatione?

Volunt autẽ quidam, vnã Patriarchis vxorẽ fuisse, cæteras concubinas: Alii singulas veras vxores extitisse: quod probabilius est & communius.

QVÆSTIO CXIII.

An Matrimonium consummatum sit solubile quoad Thorum solũ permanente Vinculo?

LVTHERVVS *L. Capt. Babyl. de matrim. Melancthon in Loct. de Coniug.* Kemnitius p. 2. Exam. Gc. aiunt esse: sed simul quoad & Thorum & Vinculum; non autẽ quoad thorum solũ. Kemnit. etiam reprehendit Ecclesiã, quæ soluit manente vinculo.

SVADENTISTIS. I. CALVINVS, BEZA. &c. Kemnitius pag. 68. *Definitio III. Diuortii, quod sit separatio Matrimonii quoad thorum, manente vinculo, noua est ex Paulo male intellecto: Præcipio non ego &c. ubi loquitur de misso diuortio ex leuib. vixis: non de iusto, in causa fornicationis.* 2. Idem. *Christus, Mat. 5 & 10. dimissionem coniugis, nisi propter fornicationem, pronunciat esse illicitam; Contra Pontifici decernunt, præter fornicationem, multas alias causas, propter quas liceat.* 3. *Christus ideo prohibet dimissionem, extra fornicationis causam, quod sit periculum Vstionis. ed de hoc ij non sunt solliciti.* 4. *Pontificia separatio Vinculum multis modis soluit. Nam quid sit Vinculum, scriptura docent. Adhæret bit vxori. Faciamus ei aut. Mulier non habet potest. Iterum conuenite, ne. &c. Sunt vna caro. &c. Hac omnia soluunt. Ergo separant, quod Deus coniunxit.*

AVTOR. I. Matrimonium Infidelium solubile est etiam quoad Vinculũ. 1. Cor. 7. *Si infidelis discedit, discedat.* Vide *Antichristum* p. 3. q. 45.

II. Matrimonium Consummatum Fidelium est solubile solũ quoad thorũ; non quoad vinculum. Idque duabus de causis: 1. Ex Consensu mutuo, ob statũ altiorem ad eundẽ, scil. religionis. 2. Sine consensu, ob crimen Adulteriũ, Infidelitatis, & Peccati ineuitabilis. Patet in meo *Antichristo* Scripturis. Ita *Trident. Sess. 24. Can. 8.* 222 No-